

## Frans Henner



Frans Henner is geboren op 25 mei 1922 in Buitenzorg, NOI. Frans was de zoon van Frans Henner (1895-1945) en Eugenie Perné (1889 - 1965). Zijn ouders trouwden op 25 januari 1917 te Serang, NOI en ze hadden drie kinderen. Zijn vader had een theeplantage aan de voet van de vulkaan Salak.

Frans was, samen met Siegfried Nassuth scout bij Groep 1 Groen St. Joris van het NIPV, één van de 5 Scoutinggroepen in Buitenzorg. Ze kwamen wekelijks bij elkaar in hun clubhuis naast het witte paleis van de gouverneur-generaal. Ze deden hun activiteiten in het Algemeen Proefstation waar gewassen als koffie, thee, kina en rubber werden getest en waar hopman Haring werkte. Alles wat ze daar leerden konden ze gebruiken als ze in de vakanties de jungle introkken. De plantage van zijn vader werd soms als uitvalsbasis gebruikt. Met zo min mogelijk spullen trokken de jongens het oerwoud in. Ze zochten zelf naar voedsel, baddeerden in het bassin van een waterval en streken neer op mooie slaapplekken. Frans Henner beschrijft na de oorlog hoe hij met Hopman Haring, Siegfried Nassuth, Jan Tierie en Han Endert op expeditie ging om de Goenoeng Salak beklimmen.



Frans zelf werd voor de oorlog gemobiliseerd en werd krijgsgevangen gemaakt. Hij was korporaal. Na eerst geïnterneerd gezeten te hebben op Java werd hij op 7 februari 1943 op 15 januari 1943 ging hij met de Harugiku Maru 2 met 3188 krijgsgevangenen (allen Nederlanders) uit Batavia naar Singapore; de krijgsgevangenen waren merendeels afkomstig uit het kamp Kampong Makassar,. Tijdens de overtocht van de Java-zee was geen schip te zien, ook geen begeleidend schip. Dit transport is bekend als Java Party 9, het 9e krijgsgevangenen-transport dat van Java vertrok. Na drie dagen kwam het schip aan in Singapore en werden de gevangenen overgebracht naar het Changi-kamp. Van hier gingen ze per trein naar het begin van de Birmaspoorweg in Thailand. Daar werd hij tewerkgesteld en heeft in verschillende kampen gezeten.

De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners maakte gebruik van krijgsgevangenen en

burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspinnen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Zijn vader werd geïnterneerd in Ambarawa, kamp 7 en is daar overleden op 2 februari 1945.

Frans werd na de oorlog luitenant-kolonel bij de infanterie. Hij trouwde op 20 januari 1947 in Batavia met Liesje Karssen-Ament (24 januari 1921, Tandjong). Op 19 mei 1948 werd hun dochter geboren. Op 1 oktober 1949 kwamen ze met de MS Sibajak aan in Rotterdam. In 1950 werd in Nijmegen hun zoon Robert geboren.

### **Meer informatie**

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[De betonnen droom: de biografie van De Bijlmer en zijn eigenzinnige bouwmeester - Daan Dekker - Google Boeken](#)

[Frans Henner \(oorlogsgravenstichting.nl\)](#)

[Stamboom familie Ament \(kabelfoon.nl\)](#)

[Eugenie Perne \(1889-????\) » Indische genealogie » Genealogie Online](#)

[Birma-Siam-spoorweg \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Java Party 9 \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Harugiku Maru 2.htm](#)

[Moesson | 2 augustus 2015 | pagina 6 - Moesson Digitaal Tijdschriftenarchief \(pictura-dp.nl\)](#)

[SIBAJAK.03 - Kladblok \(iqv.nl\)](#)

[Het dagblad : uitgave van de Nederlandsche Dagbladpers te Batavia » 06 dec 1946 - Art. 101 | Delpher](#)

[Nijmeegsch dagblad » 21 nov 1950 - Art. 109 | Delpher](#)

Naambandjes – Scoutingmuseum Baarn

[Birma-Siam-spoorweg - Wikipedia](#)

[De Birma-spoorlijn - Spoorlijn van de dood | Historiek](#)

[Birma-Siam Spoorweg - SHBSS](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.